

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1886. Första Kammaren. N:o 20.

Lördagen den 20 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollet för den 13 i denna månad.

Anmäldes och bordlades Konstitutions-Utskottets utlåtanden:

N:o 1, i anledning af motion om ändring af § 14 Riksdagsordningen; och

N:o 2, i anledning af väckt motion om ändring af § 60 Riksdagsordningen;

Stats-Utskottets utlåtande N:o 11, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel; samt

Lag-Utskottets utlåtanden:

N:o 44, i anledning af väckt motion om rättighet för kyrkostämma att granska debiterings- och uppbördslängderna för uppbörd af presterskapets löneinkomster; och

N:o 45, i anledning af Kamrarnes återremiss af det i Utskottets utlåtande N:o 16 afgifna förslag till lag angående ändrad lydelse af 4 § i förordningen om nya vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 7 Maj 1880.

Upplästes och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, N:o 21, till Konungen, angående beviljade statsbidrag till

vägars anläggning och förbättring, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer och torrläggning af vattensjuka marker samt angående villkoren för sådana statsbidrags erhållande.

Föredrogos Stats-Utskottets den 17 innevarande Mars bordlagda memorial:

N:o 31, om anvisande af de i Regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor.

Bifölles.

N:o 32, med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut vid behandlingen af vissa till regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel hörande frågor.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *Pettersson* från denna dag till den 25 nästinstundande April.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kamraren åtskildes kl. 2,42 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Tisdagen den 23 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Herr Statsrådet *Lovén* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående ett årligt anslag för Hans Kongl. Höghet Hertigen af Gotland;

2:o) angående bestämmelser om vård och förvaltning af Stockholms stads allmänna begravningsplatser;

3:o) angående anordnande invid Lunds hospital af en asyl för sinnessjuka;

4:o) angående pensionsrätt för innehafvare af en professur, afsedd att vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet genom särskilda gifvomedel upprättas; samt

5:o) angående efterskänkande af Kronans rätt till danaarf efter torparen Johan Peter Nyberg från Auråkra.

Herr Grefven och Talmannen mottog dessa propositioner med förklarande att de skulle af Kammaren i grundlagsenlig ordning behandlas.

Justerades protokollet för den 16 i denna månad.

Upplästes följande till Kammaren ankomna handlingar:

Protokoll, hållet inför Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet den 20 Mars 1886.

Medicine doktorn m. m. Charles Dickson hade denna dag aflemnat fullmakt, utvisande att han vid riksdagsmannanval, som af stadsfullmäktige i Göteborg den 18 innevarande månad förrättats, blifvit utsedd att för en tid af nio år från sistnämnda dag vara ledamot af Riksdagens Första Kammare; och sedan berörda fullmakt funnits vara i föreskrifven form utfärdad samt vidare granskats af vederbörande

fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret, utan att desse mot fullmakten framställt någon anmärkning, beslöts, att protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle meddelas Första Kammaren.

In fidem

G. R. Lilienberg.

Utdrag af protokollet, hållet hos Riksdagens Andra Kam-
mare den 20 Mars 1886.

S. D. Riksdagsmannen för Göteborgs stad Med. Doktorn, Kom-
mendören af Kongl. Maj:ts Nordstjerneordens Första klass m. m.
Charles Dickson anhöll, under förmälan att han den 18 i denna må-
nad blifvit af Stadsfullmäktige i nämnda stad utsedd till ledamot i
Första Kammaren och vore sinnad att mottaga detta uppdrag, om be-
frielse från sin befattning såsom ledamot af Andra Kammaren; Och
beslöt Kammaren, med godkännande af det till stöd för afsägelsen
anförda hindret, bifalla omförmälda anhållan, samt att om den häri-
genom inom Kammaren uppkomna ledigheten, jemlikt 28 § Riksdags-
ordningen, hos Konungen göra anmälan.

Som ofvan.

Ur protokollet

A. E. J. Johansson.

Upplästes och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens
skrifvelse, N:o 22, till Konungen med förslag till ändrad lydelse af
§ 23 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den
21 Mars 1862.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets utlåtanden:

N:o 9, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte
hufvudtitel;

N:o 33, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående fort-
sättning under år 1887 af arbetena på nya kasernetablissemment för
Svea lifgardet och Andra lifgardet m. m.;

N:o 34, i anledning af väckt motion om förändring i tiden för
arrendeafgifternas erläggande för kronans utarrenderade egendomar;

N:o 35, i anledning af väckta förslag om försäljning af åtskilliga
kronans egendomar;

N:o 36, i anledning af väckt motion om upphörande af den rust-
hållare vid Kongl. Andra Lifgrenadierregementet åliggande skyldighet
att bekosta exercisammunitio;

N:o 37, i anledning af väckt motion om afskrifning af en del af kyrkotionden i provinserna Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän samt beviljande af ett extra anslag för sådant ändamål af 20,000 kronor att utgå under år 1887; och

N:o 38, i anledning af väckt motion om nedsättning i den afgäld, som påförts till kungsgårdar i Skåne hofveriskyldiga hemman;

Bevillnings-Utskottets memorial:

N:o 8, i anledning af återremiss af Utskottets betänkande N:o 4 angående villkoren för tillverkning af bränvin; och

N:o 9, i anledning af återremiss af 1:sta punkten i Utskottets betänkande N:o 7 angående allmänna bevillningen; äfvensom

Banko-Utskottets utlåtande N:o 8, i anledning af återförvisning af 1:sta punkten af Utskottets memorial N:o 4 i fråga om användandet af Riksbankens vinst för år 1885.

Föredrogos och bordlades de vid detta sammanträde till Kammar-
ren öfverlemnade Kongl. propositionerna.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flera ledamöters begäran Lag-
Utskottets den 17 innevarande Mars bordlagda utlåtande N:o 43 äfven-
som följande, den 20 i samma månad bordlagda ärenden, nemligen:
Konstitutions-Utskottets utlåtanden N:is 1 och 2, Stats-Utskottets ut-
låtande N:o 11 samt Lag-Utskottets utlåtanden N:is 44 och 45;

h varefter, på framställning af Herr Grefven och Talmannen, be-
slöts, att dessa ärenden skulle sättas sist å föredragningslistan till
nästa sammanträde.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter
Kammaren åtskildes kl. 2,42 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 24 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 17 i denna månad.

Anmälades och bordlades Konstitutions-Utskottets utlåtande och memorial:

N:o 3, i anledning af motion om ändring af § 33 Riksdagsordningen; samt

N:o 4, angående ändring af § 54 Regeringsformen.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts under gårdagen bordlagda nådiga proposition till Riksdagen, angående ett årligt anslag för Hans Kongl. Höghet Hertigen af Gotland.

Föredrogs och hänvisades till Lag-Utskottet Kongl. Maj:ts sistlidne dag bordlagda nådiga proposition till Riksdagen, angående bestämmelser om vård och förvaltning af Stockholms stads allmänna begravningsplatser.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts under gårdagen bordlagda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående anordnande invid Lunds hospital af en asyl för sinnessjuka;

2:o) angående pensionsrätt för innehafvare af en professur, afsedd att vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet genom särskilda gifvomedel upprättas; samt

3:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter torparen Johan Petter Nyberg från Auråkra.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Stats-Utskottets under gårdagen bordlagda utlåtanden N:ris 11 samt 33—38.

Efter föredragning af Bevillnings-Utskottets sistlidne dag bordlagda memorial N:o 8, i anledning af återremiss af Utskottets betänkande N:o 4 angående vilkoren för tillverkning af bränvin, lades memorialet till handlingarna.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Bevillnings-Utskottets under gårdagen bordlagda memorial N:o 9 och Banko-Utskottets samma dag bordlagda utlåtande N:o 8.

Föredrogs å nyo och godkändes Lag-Utskottets den 17 och 23 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 43, i anledning af väckt motion angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol eller myndighet mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada.

Föredrogos å nyo och godkändes Konstitutions-Utskottets den 20 och 23 innevarande Mars bordlagda utlåtanden:

N:o 1, i anledning af motion om ändring af § 14 Riksdagsordningen; och

N:o 2, i anledning af väckt motion om ändring i § 60 Riksdagsordningen.

Upplästes ett från Kongl. Justitiedepartementet ankommet protokoll af följande lydelse:

Protokoll, hållet inför Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet den 23 Mars 1886.

Direktören m. m. Gustaf Elis Fischer hade denna dag aflemnat fullmakt, utvisande att han vid riksdagsmannaval, som af Stadsfull-

mäktige i Stockholm den 22 innevarande månad förrättats, blifvit utsedd att för en tid af nio år från sistnämnda dag vara ledamot af Riksdagens Första Kammare; och sedan berörda fullmakt funnits vara i föreskrifven form utfärdad samt vidare granskats af vederbörande fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret, utan att desse mot fullmakten framställt någon anmärkning, beslöts, att protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle meddelas Första Kammaren, hvarjemte fullmakten skulle till Kammaren öfverlemnas för att hållas Direktören Fischer tillhanda.

In fidem
G. R. Lilienberg.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets den 20 och 23 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 11, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel.

Löneförbättring
åt en del
posttjenstemän.

1 punkten.

Mom. a).

Herr Roos, Wilhelm: Den löneförhöjning, som nu begäres, motiveras icke, såsom vanligen eljest är fallet, af ökade lefnadskostnader, ehuru naturligtvis dessa drabba postpersonalen, likasom andra tjenstemän, utan den påkallas framför allt af den utomordentliga tillväxt i posttrafiken och den stora utvidgning af postförbindelserna, som under de senare åren egt rum och för hvilka redogöres i den skrifvelse, hvilken finnes bifogad den Kongl. propositionen. Jäfvats har icke påståendet, att posttjenstemännen äro mer ansträngde än andra tjenstemän. Icke heller har det bestridits, att i allmänhet posttjenstemännens arbete betalas sämre än arbetet i andra statens med Postverket jemförliga verk, oaktadt det är ett arbete, som omfattar icke blott söckendagar, utan äfven sön- och helgdagar och ofta måste fortgå jemväl en stor del af natten. Emellertid har Stats-Utskottet med åberopande af de ogynsamma tiderna och den tryckta ekonomiska ställningen i landet, ansett att det begärda bidraget borde ned sättas med ungefär en tredjedel. Jag inser till fullo det ändamålslösa i att söka åstadkomma en ändring i det förslag, som blifvit af Stats-Utskottets samtliga ledamöter biträdt. Måhända skulle till och med följden deraf blifva en helt annan än den man afsett. Men då jag sålunda afstår från hvarje yrkande på en annan utgång än den Utskottet förordat, gör jag det under antagande att, om i dag de mest i ögonen fallande olägenheterna af nuvarande löningssätt varda afhjulpna, denna omständighet icke, då, under förändrade förhållanden, frågan åter upptages, skall åberopas såsom ett hinder för den fullständigare omreglering af postpersonalens löningsvilkor, som af oafvisligt behof påkallas.

Friherre von Essen, Fredrik: Då den föregående talaren icke gjort något yrkande i afseende å Stats-Utskottets förslag, har jag i anledning af hans yttrande iugenting annat att säga, än att jag hos Herr Grefven och Talmannen anhåller om proposition på bifall till Utskottets hemställan.

*Löneförbättring å en del posttjenstemän.
(Forts.)*

Efter härmed slutad öfverläggning biföll Kammaren hvad Utskottet i afseende på förevarande moment hemställt.

Mom. b)—e).

Biföllos.

2 punkten.

Biföllos.

3 punkten.

Anslag till tullverket.

Friherre Klinckowström: Det är egentligen endast mot en obetydlig del af den stora tullaföningsfrågan, som jag vill göra en anmärkning. För tullförvaltaren i Skellefteå har nemligen här begärts en tillökning i hans samtliga löneförmåner till belopp af 1,000 kronor, ålderstillägget deri inberäknadt. De skäl, som blifvit anförda för denna lönetillökning åt nämnde tjensteman, återfinnas i Kongl. Maj:ts nådiga proposition rörande sjunde hufvudtiteln i statsrådsprotokollet sid. 17 och skulle lämpligen kunna resumeras till tre olika delar.

Det första skälet skulle vara det, att tulluppbörden vid denna tullkammare vore så betydlig, att löneförhöjningen på denna grund vore billig. Generaltullstyrelsen har dervid gjort en jemförelse med tulluppbörden vid olika tullkammare i landet, hvilkas chefer hafva en lönetillökning motsvarande den, som här begäres för tullförvaltaren i Skellefteå. Dermed är dock det egna förhållande, att, om de fasta löneförmånerna skulle grundas på tulluppbörden, den fasta aflöningen naturligtvis sattes på en rörlig skala, ty det är ju bekant, att det ena årets tulluppbörd icke liknar det andra vid de olika tullkamrarne. Och hvad som ännu mera måste frappa, är, att för alla de här uppräknade olika tullkammare, för hvilkas chefer samma aflöning finnes bestämd som den, hvilken här begäres för tullförvaltaren i Skellefteå, tulluppbörden är så högst olika, att det finnes tullkammare, der den uppgår till nära fyra gånger så mycket som den uppbörd, hvilken i medeltal egt rum vid tullkamrarne i Skellefteå — jag vill här blott nämna tullkamrarne i Vesterås, Hudiksvall och Linköping. Vid andra åter är uppbörden betydligt mindre än den i Skellefteå. Således är det alldeles gifvet att detta skäl för den begärda lönetillökningen åt nu ifrågavarande tullförvaltare alldeles icke är ett giltigt skäl.

*Anslag till
tullverket.
(Forts)*

Det andra skälet åter skulle vara att det öfvervakande af den s. k. Norrbottenslagen, som eger rum inom detta distrikt, skulle medföra så mycket arbete för tullförvaltaren, att detta vore en anledning till den begärda löneförhöjningen. Men, mine herrar, utom det att jag tror, att den tullbevakning, som inom detta tullkammardistrikt egt rum för att tillse att nämnde lag iakttages, sällan eller aldrig lemnat resultat, som visat att lagen blifvit träd för nära, måste man besinna att tullförvaltaren har särskild godtgörelse, om han lyckas lägga beslag på trävirke, som är af dimensioner, stridande mot denna lags föreskrifter. Han har nemligen s. k. beslagsandel och är således, om han lyckas göra ett beslag, fullt ersatt för det arbete och den möda, han dervid kan hafva lagt i dagen.

Det tredje skälet slutligen, som, enligt Generaltullstyrelsens förslag, i statsrådsprotokollet upptages till stöd för den ifrågasatta lönetillökningen, skulle vara det, att lefnadskostnaderna i Skellefteå vore jemförelsevis höga. Ja, det är mycket svårt att veta, huru dermed förhåller sig, då man icke sjelf är bosatt på denna ort, men jag har haft tillfälle att i detta afseende förfråga mig hos en person, som är bosatt i orten och härom bör hafva lika stor, om icke större erfarenhet än höga vederbörande, som formulerat detta förslag, och denne person försäkrade mig, att i Skellefteå lefnadskostnaderna alldeles icke äro så värst höga.

Det är dessutom en annan sak, som talar för att ingen löneförhöjning för denne tullförvaltare bör ega rum, och det är den lättnad, han och öfrige tullförvaltare i norra Sverige åtnjuta i jemförelse med tullkammarcheferna i södra delarne af landet, derigenom att under minst sex månader om året alldeles ingen sjöfart inom distriktet eger rum till följd af de klimatiska förhållandena. Då går denne tullförvaltare under halfva året och gör ingenting, under det hans kamrater i södra delarne af Sverige, der handel och sjöfart pågå i mer eller mindre mån hela eller åtminstone största delen af året, få tjenstgöra under hela året för samma aflöning. Äfven af denna anledning synes mig, som om de af Regeringen anförda skälen för den begärda löneförhöjningen icke äro tillräckligt talande.

Då man betraktar alla dessa skäl, finner man verkligen att de endast äro svepskäl, synnerligast om man betänker, att denna löne-reglering fastställdes så sent som år 1883 och sedan dess inga talande skäl förekommit, hvarför en rubbning deri nu skulle göras. Det vore också ett farligt prejudikat att på de skäl, som här blifvit anförda, göra undantag från en bestående lönestat. Då således dessa skäl för mig alldeles icke varit talande, har jag frågat mig, hvilka skäl, som kunde ligga under hela denna fråga; och se, det befinnes då, att ett verkligt skäl finnes, men som både Generaltullstyrelsen och Herr Finansministern aktat sig att för Riksdagen framföra, vare sig att det måhända icke varit för dem bekant eller att de ansett det samma icke vara tillräckligt talande för den ifrågasatta lönetillökningen. Förhållandet är nemligen att ifrågavarande tullförvaltare i Skellefteå lider af en sjukdom, som gör honom mindre tjenlig att bestrida den tjänst, han bekläder. Han lider af den s. k. skrifvare-

sjukan och kan därför icke föra sina egna rullor och uppsatser utan måste dertill använda en annan person. Ehuru detta visserligen talar för att hans lön kan vara mindre tillräcklig, hemställer jag till en och hvar, huruvida det är skäl att Riksdagen höjer en lön åt en person, därför att denne person är mindre tjenlig för den plats han bekläder. Jag erkänner villigt, att nämnde person är duglig, nitisk och för öfrigt synnerligen lämplig för platsen samt icke heller ålderstigen — hans ålder är omkring 50 år. Men detta är dock icke tillräckligt skäl att på det sätt, som nu skett, begära lönetillökning för en person i statens tjenst, då han är för densamma mindre tjenlig, utan mycket riktigare hade då varit, att Regeringen på grund af vederbörligt läkarebetyg för den ifrågavarande tjenstemannen begärt, att han skulle komma på indragningsstat. Jag skulle för min del visst icke haft något emot att bevilja honom på sådan grund en lämplig pension, men att öka en persons löneförmåner, därför att han är mindre duglig för sin tjenst, tyckes mig verkligen vara alltför orätt.

På grund af hvad jag nu i största korthet haft äran andraga, anhåller jag om afslag på den del af den föredragna punkten, som rör lönetillökning för tullförvaltaren i Skellefteå. I öfrigt har jag mot hela tullverkets aflöningsstat ingenting att anmärka.

Hans Excellens Herr Statsministern Themptander: Hvad beträffar den senare delen af Friherre Klinckowströms yttrande, får jag säga, att innehållet deraf verkligen varit för mig hittills fullkomligt obekant. Jag hade icke ens förr än för några ögonblick sedan kännedom om hvad den ifrågavarande personen hette. Men jag vill tillägga, att hvad Friherre Klinckowström om samma person anförde var obekant äfven för tullverkets här tillstädesvarande chef, för hvilken det var en nyhet, att denne person icke skulle vara så kvalificerad, att han kunde sköta sin tjenst, hvilket han tvärt om lär gör på ett framstående sätt, särskildt utvecklande ett synnerligt nit just med afseende å öfvervakandet af skogslagen, hvilket åliggande alldeles icke, såsom Friherre Klinckowström föreställer sig, är af underordnad beskaffenhet utan särskildt i nu ifrågakomna distrikt, hvarest en stor trävaruexport eger rum, medför mycket besvär och arbete för tullförvaltningen. Att man skulle kunna godtgöra detta besvär och arbete på det sätt hvarpå Friherre Klinckowström hänvisat, förefaller mig vara en temligen naiv uppfattning, ty i sådant fall skulle man i fråga om alla sådana tjenester, hvilkas innehafvare fått sig tillförsäkrad viss andel af böter, som ådömas för af dem upptäckta lagöfverträdelser, kunna genom att hänvisa till denna eventuella fördel för tjenstemännen frikalla sig från att aflöna dem. För öfrigt är detta åliggande, att öfvervaka skogslagens tillämpning, för denne och öfrige tullförvaltare inom Norbottens och Vesterbottens län ett åliggande utöfver den tjenstgöringsskyldighet, som tillkommer deras vederlikar i de södra delarna af landet.

Jag får vidare mot samme talare, som ansett att den nyligen skedda löneregleringen för tullverket skulle utgöra hinder för bifall till denna löneförhöjning, erinra att det förhåller sig alldeles tvärt om;

*Anslag till
tullverket.
(Forts.)*

Anslag till
tullverket.
(Forts.)

ty just denna lönereglering utgör en bestämmande anledning att nu bevilja den ifrågasatta löneförhöjningen. Förhållandet var nemligen att, då denna lönereglering af Riksdagen beslutades, fans icke Skellefteå såsom stapelstad. Skellefteå har fått stapelrätt först senare. Men då Kongl. Maj:t medgifver en ort stapelrätt och föreslår Riksdagen att bevilja anslag för tullförvaltningen derstädes, kan man icke på förhand göra sig en föreställning rörande omfånget af de göromål, som skola förekomma på platsen. Det är då en stående regel, att tullpersonalen å platsen till en början inrangeras i den lägst aflönade kategorien af tullpersonal i stapelorter. Deremot när platsen några år har fungerat såsom stapelort och man kunnat vinna erfarenhet om göremålens omfång och dessa visat sig erhålla den stora omfattning, som egt rum i Skellefteå, är det blott en konsekvent tillämpning af löneregleringen, att man uppflyttar den ifrågavarande tullförvaltningen i den kategori, hvartill densamma vid jämförelse med likställda tullförvaltningar är att hänföra. Det är ingenting annat, som här är i fråga, och detsamma har Riksdagen flere gånger förut gjort med afseende å nytillkomna stapelstäder. Det är ju alldeles gifvet, att inom en så stor förvaltning, som tullverket, man måste beträffande aflöningsförhållanden uppställa vissa kategorier, och indela befattningarna i sådana, med hänsyn till den olika vigten, ansvaret och trägenheten af göromålen, och jag vågar påstå, att inom den kategori, hvartill Skellefteå enligt Kongl. Maj:ts förslag blifvit hänfördt, är denna tullkammare bland de viktigaste och mest sysselsatta, och detta fastän tulluppbörden vid en och annan af de öfriga till samma kategori hänfödda tullkamrarna är större. Men göromålen böra icke mätas uteslutande efter uppbörden, ty i det afseendet inverka äfven andra faktorer. En af de viktigaste bland dessa är sjöfartens omfång, och Skellefteå med sina många underlydande landthamnar är ett af de lifligast trafikerade tullkammaredistrikt i vårt land. Det är med hänsyn till dessa omständigheter, som Kongl. Maj:t enligt Generaltullstyrelsens förslag har ansett, att tullförvaltaren i Skellefteå bör i aflöningsväg ställas i samma kategori som hans vederlikar i de uti propositionen uppräknade stapelstäderna, och denna åsigt är således endast förestafvad af rättvisa och hänsyn till hvad den en gång fastställda löneregleringen kräver. Det kan ju icke vara något önskvärdt förhållande, att när man har en stat för ett verk, godtycket skall bestämma till hvilken löneklass den ena eller andra tullplatsen skall höra. Sådant måste bestämmas med afseende å göromålens mängd och det dermed förbundna ansvar och det måste anses rätt, att härutinnan likställde tjänstemän också åtnjuta lika lön. Med hänsyn till dessa förhållanden hoppas jag, att Kammaren måtte bifalla Utskottets förslag.

Friherre von Essen, Fredrik: Efter det yttrande, Hans Exellens Herr Statsministern nu afgifvit, kunde det vara öfverflödigt att från min sida göra annat än yrka bifall till Stats-Utskottets betänkande; men då jag erhållit ordet, vill jag tillägga några ord till bemötande af den förste talarens yttrande, emedan de påstående, han anförde till stöd för sitt yrkande i ämnet, icke böra få stå obemötta

i protokollet i de delar, der de icke redan blifvit vederlagda af Herr Statsministern. Hvad först beträffar uppbörden, vid hvilken den förste talaren särskildt fäste sig, så är det visserligen sant, hvad som jemväl i den Kongl. propositionen finnes uppgifvet, att uppbörden i Skellefteå icke stigit högre, än att det inom den kategori, till hvilken staden nu skulle uppflyttas, endast finnas fyra platser med mindre uppbörd än Skellefteå, och detta kunde nu visserligen vara ett skäl för att icke bevilja lönetillökningen, men deremot är att märka, såsom ock i den Kongl. propositionen framhålles, att fyr- och båkmedlen i Skellefteå betydligt öfverstigit samma uppbörd i alla städer, tillhörande denna kategori, med undantag af Hudiksvall, hvilket häntyder på väsentligt ökade göromål i Skellefteå. Den förste talaren anmärkte vidare, med afseende på den ifrågavarande tullförvaltarens tillsyn å efterlefnaden af Norrbottenslagen, att han för det härigenom ökade arbetet åtnjöte särskildt arfvode genom beslagsmedlen. Det lär verkligen vara förhållandet, att härigenom till en början bereddes honom en inkomst, som icke var utan betydelse, men den person, hvarom nu är fråga, har inom detta område visat sig vara särdeles duglig, så att han de första åren gjorde en mängd beslag, hvilket åter afskräckte från vidare öfverträdelser af lagen, så att denna inkomst just i följd af hans duglighet lærer blifvit betydligt reducerad och nu är ganska liten.

Herr Friherre Klinckowström sade vidare, att det vore omtvistadt, huru vida lefnadsomkostnaderna i Skellefteå voro så synnerligen höga. För min del tror jag dock att Kammarens ledamöter härutinnan snarare böra fästa afseende vid Hans Excellens Herr Statsministerns yttrande och dela den åsigt, jag har, att i Norrland i allmänhet lefnadsomkostnaderna äro dyrare än i det öfriga Sverige. Jag tror, att hvad som i detta hänseende yttras i den Kongl. propositionen är mera tillförlitligt än Herr Friherrens uppgift.

Härtill kommer, att i Skellefteå icke, såsom å de öfriga med denna jemförliga tullplatserna, t. ex. Piteå och Luleå, finnes någon uppsyningsman. Hade vederbörande känt till den omständigheten, att den ifrågavarande tullförvaltaren hade skrivaresjuka, så hade det kanske varit lämpligare att begära en uppsyningsman till hans biträde, men då detta icke var bekant för vederbörande, begärde de i stället en löneförhöjning, hvilken emellertid kan sätta tullförvaltaren i tillfälle att betala ett skrivarebiträde, så att han i allt fall kan sköta sin tjänst ganska väl. Slutligen ber jag att, beträffande hela denna sak få anmärka, att här är fråga om en obetydlig utgift, som Kongl. Maj:t begärt på denna högst betydande stat, hvilken uppgår till öfver två millioner kronor, och hvarå stora belopp kunna disponeras i många fall, utan att Riksdagen derom har att afgöra. Omkostnadsstaten uppgår nemligen till mer än 200,000 kronor. När nu tullverket begärt en så ringa förhöjning, som på goda skäl blifvit accepterad af chefen för Finansdepartementet, så har Stats-Utskottet, och äfven dess mest sparsamme ledamöter, ansett sig böra tillstyrka denna förhöjning. Jag får alltså yrka bifall till Stats-Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande punkt yrkats dels bifall till hvad Utskottet hemställt, dels ock, af Frih. *Klinckowström*, att Kammarén, med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om förhöjning i aflöningen åt tullförvaltaren i Skellefteå, skulle med den ändring, som deraf föränleddes, bifalla Utskottets hemställan.

Härefter gjordes propositioner enligt båda dessa yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till Utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

*Anslag till
skogsväsen-
det.*

4 punkten.

Herr Evers: Den 30 Oktober 1884 afgaf Domänstyrelsen en underdånig framställning till Kongl. Maj:t i fråga om reglering af skogsstatens lönevilkor, pensionsförhållanden och tjenstgöringsområden.

I denna har styrelsen utförligt redogjort för sagda stats nuvarande organisation och lönevilkor, från och med 1870, då skogspersonalen uppfördes på ordinarie stat. Vid nämnda tid beräknades statens inkomst af skogarne till 236,300 kronor, och statsverket ansågs derföre ej heller kunna belastas med den utgift, som derutöfver skulle erfordras till skogsstatens tillfredsställande aflöning. Staten upptog då 6 skogsinspektörer och 75 jägmästare. Då emellertid redan 1872 afkastningen af statens skogar visat sig uppgå till 747,768 kronor, bestämdes genom Nådiga brefvet af den 5 Juni 1874 dels en löneförbättring åt skogsstaten, dels att, förutom skogsinspektörerne, som under tiden ökats till 7, jägmästarnes antal skulle ökas med 4. Genom särskildt nådigt bref af 1869 har derjemte öfverjägmästaren i Östergötland blifvit likställd med skogsinspektörerna och utöfvar inspektörs befattning inom detta län mot vissa bestämda löneförmåner.

Från 1874 har skogsstatens lönevilkor icke förändrats, men väl dess personal något ökats, så att denna för närvarande upptager 9 skogsinspektörer, 1 öfverjägmästare, 85 jägmästare och 211 kronojägare med en aflöning inalles af 404,400 kronor.

Från regleringen af skogsstaten 1869 till och med 1884 hafva statsverkets kontanta inkomster af kronoskogar, oberäknadt afkastningen af häradsallmänningarne, som tillkommit menigheterna, af ecklesiastika och militie boställen, som tillfallit boställshafvarne och vissa fonder, och af utarrenderade allmänna hemman och lägenheter, sedan försäljningskostnaderna frånräknats, ökats från 1870, då de uppgingo till 339,266 kronor, till 1884, då de belöpte sig till 2,093,687 kronor. Kronoparkernas ytvidd har under samma tid ökats så, att de, som år 1869 utgjorde 425,795 hektar, vid 1884 års slut uppgingo till 2,359,054 hektar.

Dels genom denna tillökning af kronoparkernas ytvidd sedan år 1869, dels genom en mängd förordningar sedan dess om utsyning och försäljning af virke från de allmänna skogarne samt lagstadganden angående förvaltningen af kronans skogar och icke minst genom Kongl. förordningen den 10 November 1882 angående förändrade grunder för utarrendering af Kronans jordbruksdomäner, äfvensom

genom de allt fortgående inköpen af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark, hafva skogstjenstemännens göromål år från år så väsentligen ökats, att Domänstyrelsen icke ansett sig kunna underlåta att hos Kongl. Maj:t göra en framställning om förbättring af skogsstatens lönevillkor. Domänstyrelsen hade likväl ansett, att på samma gång som en löneförbättring var nödig, en reglering af tjenstgöringsområdena för revirförvaltarne, allt för att kunna åstadkomma en minskning i utgifterna, kunde ega rum, samt föreslagit en indragning af ej mindre än 11 jägmästarelöner, hvilket likvisst ej kan ske med mindre än att bevakarnes antal ökades.

Då emellertid Domänstyrelsens, i särskild underdånig skrifvelse den 30 Oktober 1884, gjorda framställning angående bidrag till skogsstatens aflöning från de ecklesiastika boställsskogarnes afkastning, i den form Styrelsen föreslagit, på sätt det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokollet af den 11 December 1885, Bil. 2, närmare utvisar, ej vunnit nådigt bifall och Domänstyrelsen enligt samma protokoll blifvit anbefald, att i öfverensstämmelse med i nämnda protokoll angifna grunder, utarbета nytt förslag till lönerreglering för revirförvaltare (jägmästarne) och skogsbetjeningen, har endast den del af styrelsens förslag, som rör skogsinspektörerna, genom Kongl. propositionen i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Domänstyrelsens framställning blifvit till Riksdagen öfverlemnad och föreligger nu till Kammarens behandling.

Beklagande, att densamma ej vunnit majoritetens inom Stats-Utskottet bifall, vågar jag dock, vid det förhållande, att en stor del af denna Kammares ledamöter inom Utskottet mot Utskottets hemställan anfört sin reservation, hoppas, att denna Kammare skall skänka den Kongl. propositionen sitt bifall. I sitt anförande till statsrådsprotokollet af den 11 Januari i år, har Hans Excellens Herr Statsministern och Chefen för Finansdepartementet å pag. 23—30 utförligt redogjort för Domänstyrelsens framställning rörande dels en utvidgning af skogsinspektörernes verksamhet och dels behovet af en löneförbättring och pensionering åt dessa, att jag med hänvisande till detta ber att få framhålla, att enligt nu gällande instruktion för skogsstaten är skogsinspektörernes uppgift i det väsentligaste begränsad till utfövan de af kontroll öfver det sätt, hvarpå underlydande skogstjenstemän och skogsbetjente fullgöra sina åligganden, hvaremot den egentliga skogsförvaltningen är uppdragen åt jägmästarne, utan tillfälle för skogsinspektörerna att deri ingripa under andra förhållanden, än då fel eller försummelse af underlydande gifva dertill anledning.

Domänstyrelsen, som insett, att en förändring i de åligganden, som hittills tillkommit skogsinspektörerna, vore af behovet påkallad, har också såsom stöd för denna sin motivering åberopat det utlåtande, som den så kallade norrländska skogskomitén afgifvit i sitt betänkande af den 21 December 1870. I detta afseende anför denna komité, att "den ställning, som sålunda blifvit skogsinspektörerna anvisad, icke satte dem i stånd att utföra något verksammare inflytande på skogshushållningen och att, derest den större erfarenhet, det mogna omdöme och de mera odlade insigter, skogsinspektörerna måste

*Anslag till
skogsväsen-
det.
(Forts.)*

Anslag till
skogsväsen-
det.
(Forts.)

förutsättas ega, skulle kunna tillgodogöras på ett för det allmänna fullt tillfredsställande sätt, en vidsträcktare befogenhet borde skogsinspektörerna tilläggas, så att dessa erhöles ett effektivt chefskap öfver skogspersonalen i orterna och i alla afseenden blefve en mellanlänk emellan denna och den centrala styrelsen.“

Inom Domänstyrelsen förekomma en mängd ärenden, som nu trycka på denna förvaltning och hvaraf en del äro af den beskaffenhet, att beslutanderätten derå utan olägenhet kunde från styrelsen öfverflyttas på skogsinspektörerne. Förutom de ärenden, som i den Kongl. propositionen blifvit antydda att åt skogsinspektörerna böra öfverlemnas, såsom att med ledning och på framställning af jägmästarne upprätta de årliga förslagen till virkesförsäljningar, skogsodlingsarbetena och andra förvaltningsåtgärder äfvensom granskning på marken, der så ske kan, jemte siffergranskning (arealräkning, taxering m. m.) af skogsindelningarna, ett arbete, som visserligen under det sista året blifvit åt dem öfverlemnadt, men som förr verkställdes inom styrelsen af särskilda, för ändamålet anställda extra biträden, torde åt skogsinspektören kunna uppdragas att ändra gällande skogsindelningsplaner, derest han i skogen funne sådant behöfligt till följd af timad stormskada eller annan anledning. En del praktiska ärenden, som nu vålla ganska stor tunga för den centrala styrelsen, kunde öfverlemnas till skogsinspektörernas afgörande, såsom om utsyningar af ek eller af virke till byggnadsskyldige. Så väl förra skogsstyrelsen som Domänstyrelsen hafva utom instruktionen alltmer nödgats anlita skogsinspektörerna. Sällan afgöres ett ärende inom styrelsens skogsafdelning utan inspektörernes hörande. Deraf dubbel postgång, tidsutdrägt, i båda fall beklaglig. Vore skogsinspektörerna verkliga chefer, till hvilka jägmästarne hade att inlemna sina skrivelser, skulle deraf ej orsakas dröjsmål, såsom man påstått, utan tvärt om ärendenas skyndsamma afgörande befordras. Den praktiska skogsskötseln vunne i intensitet, då inspektörerna, utan att undertrycka jägmästarnes frihet i förvaltningen, sjelfve finge ansvara för skogshushållningens framsteg i distriktet och leda densamma i rätta hjulspår. En stat på öfver 800 personer, fördelad öfver hela landet, kan utan annat befäl än en central myndighet i hufvudstaden, som naturligen ej kan förvärfva sig tillräcklig personalkännedom, knappast göra landet de tjänster och den nytta, som om nödigt befäl i orterna ständigt följde alla till skogsväsendet hörande arbeten.

Jag föreställer mig också, att ingen vill påstå, att dessa platser äro öfverflödiga. Då Domänstyrelsen hemställt om en förändring i de blifvande skogsinspektörernas tjänstgöring och lönevilkor, har det icke varit meningen att tillskapa några nya tjänster, såsom en talare i Andra Kammaren behagade yttra vid remissen af statsverkspropositionen, ty skogsinspektörerna eller öfverjägmästarne, som styrelsen föreslagit de hädanefter skulle benämnas, skulle bibehållas vid samma antal, eller 9, som hittills, utan här föreligger endast en framställning om en löneförbättring för dessa tjänstemän, hvilkas göromål genom här antydda åtgärder skulle betydligt ökas och hvilka för närvarande

tillsättas medelst förordnande på viss tid, samt att de skulle beredas en mera tryggad ställning genom att uppföras å ordinarie stat.

Af statsverkspropositionen finna herrarne, att skogsinspektörerna för närvarande äro nio till antalet med hvar och en sitt distrikt, som blifvit genom särskilda nådiga bref fastställt. Denna distriktsfördelning är dock ännu icke fullständigt genomförd, all den stund inspektionen inom Södermanlands och Östergötlands län fullgöres af från äldre tider qvarstående öfverjägmästarne. Derest Riksdagen, som jag vågar hoppas, bifaller Kongl. Maj:ts proposition angående pension åt dessa sistnämnda tjenstemän, komma deras inspektionsområden att öfvergå till östra distriktet. Derjemte äro några jemkningar uti distriktsfördelningen föreslagna, såsom kan inhemtas af statsverkspropositionen, och till hvilken jag ber att i detta afseende få hänvisa.

Hvad de nuvarande skogsinspektörernas aflöning vidkommer, så utgör den i Norrbottens och Södra Norrlands distrikt 4,800 kronor, men för de öfriga inspektörerna 3,800 kronor. Dessutom tillkommer i resepenningar för skogsinspektörerna i Norrbottens och Södra Norrlands distrikt 1,000 kronor, för dem i Vesterbottens, Jemtlands och Bergslagsdistrikten 750 kronor och för de öfriga fyra inspektörerna 600 kronor. Då det vid flera tillfällen visat sig uppstå svårigheter att till skogsinspektörsplatserna, med hvilka befattningar icke få förenas skogsförrättningar åt enskilde, förvärfva de mest lämpliga personer dels till följd af den ringa aflöning, som för närvarande utgår till dem, och dels genom den mindre tryggande ställning dem erbjudes, då dessa befattningar tillsättas medelst förordnande på viss tid, hvarigenom jemväl en stor olägenhet för skogsinspektörernas vikarier, hvilka icke under sin vikarietid få tillgodoräkna sig åldersberäkning, eger rum, har Domänstyrelsen, med fäst afseende på de maktpåliggande och ansvarsfulla värf, som hädanefter komme att tillhöra innehafvarne af dessa befattningar hemställt, att de måtte erhålla en aflöning af 4,800 kronor årligen, deraf två tredjedelar såsom lön och en tredjedel såsom tjenstgöringspenningar, hvarjemte de skulle berättigas att derutöver, efter intjenta fem år, undfå ålderstillägg med 600 kronor. Dessutom har Domänstyrelsen föreslagit en reglering af resepenningarne samt att dessa måtte bestämmas för Norrbottens distrikt till 1,000 kronor, för hvartdera af Vesterbottens, Mellersta Norrlands, Gefle—Dala och Bergslagsdistrikten till 800 kronor samt för hvartdera af Östra, Vestra, Smålands och Södra distrikten till 700 kronor, allt pr år räknadt. Mot hvad Domänstyrelsen sålunda hemställt, rörande lönevilkoren och resepenningarna till de ifrågavarande tjenstemännen, har Kongl. Maj:t ej haft annat att erinra, än att af det föreslagna ålderstillägget, på samma samma sätt som föreslagits rörande den öfriga aflöningen, två tredjedelar borde tilläggas karakter af lön och en tredjedel utgöra tjenstgöringspenningar.

Vidare har Domänstyrelsen hemställt, att då det vore af vikt att för skogsstatens personals bibehållande i tjenstedugligt skick, åt denna bereddes så tillräckliga pensioner, att staten kunde fordra deras afgang vid den ålder, då deras tjenstbarhet kunde antagas vara i väsentlig grad förminskad, öfverjägmästarne måtte berättigas att vid uppnådda

*Anslag till
skogsväsen-
det.
(Forts.)*

Anslag till
skogsväsen-
det.
(Forts.)

60 lefnads- och 30 tjensteår å allmänna indragningsstaten undfå pension till lönens fulla belopp, till hvilken framställning Kongl. Maj:t jemväl lemnat nådigt bifall.

Hela kostnaden för genomförande af nu föreslagna löneorganisation för öfverjägmästarna skulle fordra en tillökning af det förut bestämda anslaget af 7,350 kronor.

Stats-Utskottet anför som motiv för sitt afstyrkande af denna hemställan: "Hvad nu först angår regleringen af skogsinspektörsbefattningarna, så föreligga icke några särskilda skäl till det antagandet, att den nu ifrågasatta regleringen af de nuvarande skogsinspektörsbefattningarna ej skulle kunna utan synnerlig olägenhet uppskjutas, till dess att tillfälle — att döma af föredragande departementchefens yttrande vid ärendets föredragning sannolikt redan vid någon af de närmaste riksdagarne — beredes att pröfva och afgöra frågan på en gång i hela hennes vidd. Utskottet finner sig därför icke böra tillstyrka Riksdagen att nu bifalla Kongl. Maj:ts i regleringsfrågan framställda förslag; och lär på grund häraf något uttalande från Utskottets sida om samma förslags detaljer icke erfordras." Och vidare: "Visserligen har föredragande departementschefen, enligt hvad ofvanberörda statsrådsprotokoll den 11 December 1885 vidare gifver vid handen, antydt, att skogsinspektörerna icke hafva någon omedelbar befattning vid skogsvården samt följaktligen icke beröras af frågan, huru vida förrättningar af sådant art böra särskildt ersättas, och Utskottet vill icke göra någon erinran mot denna uppfattning, men medelbart lär dock denna frågas ordnande kunna inverka på bedömandet af skogsinspektörsbefattningarnas omreglering. Af denna anledning vore det enligt Utskottets uppfattning olämpligt, att Riksdagen bunde sig genom att nu på ett eller annat sätt ordna frågan om skogsinspektörsbefattningarna." Hvad den senare delen af Utskottets motivering vidkommer, ber jag få påpeka, att, om der funnes någon anledning antaga, att det löneregleringsförslag som Domänstyrelsen blifvit anbefald omarbета för jägmästarna och skogsbetjeningen i syfte att åt dem bereda ersättning för vissa arbeten å de ecklesiastika boställsskogarne under annan form än styrelsen ursprungligen tänkt sig, skulle kunna inverka på de blifvande öfverjägmästarnes aflöning, jag ingalunda skulle vilja undertrycka den mening, som af Utskottet här har blifvit framställd. Men så är icke förhållandet, ty det bidrag, som från dessa skogar skall utgå, berör endast jägmästarnes och möjligen skogsbetjeningens aflöning, men ej på minsta vis skogsinspektörernas eller öfverjägmästarnes, alldenstund de ej aflönas genom något tillskott af ecklesiastika skogsmedel eller dessa tjenstemäns kontrollresor af dylika medel betalas.

Då Utskottet förut säger, att denna frågas afgörande utan olägenhet kan uppskjutas, så tror jag mig redan hafva påpekat, hvilka olägenheter nu förefinnas dels för Domänstyrelsen och dels deraf, att dessa skogsinspektörer förordnas på viss tid och icke kommit på ordinarie stat genom den otillfredsställande aflöningen för dessa och derigenom att de vikarier, som nu tjenstgöra för skogsinspektörerna, icke få tillgodoräkna sig någon åldersberäkning under denna sin tjenste-

tid, och ej minst att de fördelar, som af denna nya organisation vore att påräkna, ju förr dess hellre böra komma skogsväsendet till godo, och jag föreställer mig, att, ju förr vi kunna undanrödja dessa olägenheter desto bättre. Med anledning af hvad jag nu haft äran anföra anhåller jag vördsamt hos Herr Grefven och Talmannen om proposition på afslag å Utskottets hemställan i den del, der den skiljer sig från Kongl. Maj:ts proposition och bifall till denna senare oförändrad.

*Anslag till
skogsväsen-
det
(Forts.)*

Friherre Klinckowström: Då ingen af de Första Kammarens Stats-Utskottsledamöter — och de äro likvisst fem — som hafva biträdt Utskottets förslag, uppträdt till försvar för detsamma, måste jag väl åtaga mig detta otacksamma åliggande. Det är endast med få ord jag vill gifva stöd åt den uppfattning i denna fråga, som inom Utskottet har gjort sig gällande, och det är, att Stats-Utskottet har ansett, att en partiel reglering af skogsstaten icke bör ega rum, då, på sätt Kongl. Maj:ts skrifvelse gifver vid handen, en allmän reglering skall förekomma vid någon följande riksdag. Jag tycker, att detta enda skäl är så talande, att jag blott på grund deraf anhåller om bifall till Stats-Utskottets ifrågavarande förslag.

Herr Tamm, Hugo: Då jag är en bland reservanterna i denna fråga, och bifall här blifvit yrkadt till Stats-Utskottets förslag, skall jag be att få yttra några ord för den mening, som jag inom Utskottet har biträdt. Det skäl för afslag å den Kongl. propositionen, som förefallit den föregående talaren så synnerligen kraftigt, nemligen att frågan utan olägenhet kan uppskjutas, synes mig i verkligheten vara ganska svagt. Ty man kan med fog uppställa den genfrågan: skulle någon vinst uppstå genom ett sådant uppskof, men derpå har Utskottet icke lemnat något svar, hvaremot Kongl. Maj:t, såvidt jag kunnat fatta, har gifvit ganska kraftiga motiv för, att dels verkliga olägenheter skulle uppstå genom ett sådant uppskof, och dels att en positiv vinst skulle göras genom ett bifall *med allra första* till den föreslagna organisationen. Kärnan i detta Kongl. Maj:ts förslag är icke den lilla löneförhöjningen af 7,350 kr. — en summa af ringa betydelse i en ekonomisk förvaltning, hvars bruttoinkomst belöper sig till ungefär 2,000,000 kr. pr år — utan den, att genom en förflyttning på ordinarie stat af en del tjenstemän för Kongl. Maj:t möjliggöres att åt sin tjenst försäkra de pålitligaste och bästa skogstjenstemän, som kunna fås. Svårigheten att nu anskaffa dessa har redan af den förste talaren blifvit framhållen, och med den kännedom, som jag förmodar att många i denna Kammare ega om förhållandena i landsorten, torde det vara herrarne bekant, att Kongl. Maj:t i detta afseende måst täfla så väl med enskilde som med sina egna tjenstemän. Med de enskilde skogsegarne, derför att desse i följd af den vigt, som numera tillerkännes skogshushållningen, söka rycka till sig de bästa skogskarlar, som stå till buds. Med sina egna tjenstemän åter på den grund, att inspektörerna äro förbjudna att skaffa sig biförtjenst genom att åtaga sig enskilda skogsförrättningar, och

*Anslag till
skogsväsen-
det.
(Forts.)*

derföre hellre stanna qvar på jägmästareplatserna, der de kunna på så sätt förvärfva sig en icke obetydlig biförtjenst. För dem, som hafva någon erfarenhet af hvad en omfattande ekonomi kräfver, torde det vara klart, huru opraktiskt det är, att med den utvidgning, som skogsförvaltningen tagit, dessa skogstjenstemän som spridda öfver hela landet uppgå till 800 personer, oupphörligen i smått som stort skola nödgas direkt hänvända sig till centralstyrelsen i Stockholm. Ja, är det fråga om sådana småsaker som några betesrätter å en allmänning, utsyning af några träd till allmänna byggnader eller dylikt, då måste det skrivas till Domänstyrelsen, styrelsen nödgas åter för att kunna gifva besked först infordra skogsinspektörernas utlåtande, hvarefter styrelsen i alla fall helt och hållet måste rätta sig, då det är omöjligt för henne att på egen hand bedöma dessa förhållanden, hvilka naturligtvis bero på lokalkännedom. På så sätt är styrelsen öfverlupen af en mängd göromål, som försvåra hela förvaltningen, och jag kan icke finna annat, än att just häruti ligger den hufvudsakliga olägenheten. Kongl. Maj:ts önskan att nu införa en praktisk anordning och dymedelst få en mellanlänk mellan Domänstyrelsen och alla dessa öfver alla landsdelar spridda 800 tjenstemän, synes mig så otvifvelaktigt gå i praktisk riktning, att hvar och en, som har någon sysselsättning med praktiska värf, bör finna, att detta förslag uteslutande är ställt på praktisk grund. Erkänner man nu detta, så synes mig också den satsen vara klar, att i hvarje ekonomi är det en gifven ekonomisk förlust att uppskjuta en god anordning, som förenklar förvaltningen och gör den mera praktisk och inkomstbringande.

Medan jag nu har ordet, skall jag begagna detta tillfälle att slutligen gifva ett annat särskildt motiv för min mening i denna fråga. Kastar man en blick tillbaka på svenska skogshushållningens historia, så skall man sannerligen icke finna den vacker. Från år 1821, efter hvilken tid man först erhåller säkra uppgifter, till år 1869, under hvilken period de särskilda anslagen utom uppburna skogsmedel uppgingo till 1,122,909 kronor 92 öre, utgjordes hela sammanlagda nettobehållningen af Sveriges statsskogar af 779,653 kr. 62 öre, hvilken summa sistnämnda år till Riksgäldskontoret inbetalades — d. v. s. nöjet att ega skogar hade kostat staten 343,256 kr. 30 öre. — Från och med 1870 synes en ny frisk ande inbläst i förvaltningen och rättvisan kräfver, att man gifver sitt erkännande åt den utveckling, som under skogsstyrelsen denna förvaltningsgren sedan har uppnått. Det är redan af den första talaren påpekadt, att i stället för de uppkomna förlusterna, mellan åren 1870—1884 en ren nettobehållning uppstått af, tillsammans, 8,700,000 kronor. Om vi särskildt betrakta de närmaste sista åren, 1881—1884, så hafva derunder skogsmedlen stigit från 1,504,032 kronor till 2,093,687 kr. Men samtidigt med att inkomsterna stigit, hafva äfven utgifterna sjunkit, ty de utgjorde år 1881 708,123 kronor 45 öre, men år 1884 endast 678,764 kronor 52 öre, hvaraf följden blef en vinst år 1881 af 795,902 kronor och 1884 af 1,414,923 kronor. Dessa siffror synas mig så tydligt tala för, att den styrelse, som fått sig uppdraget att

ordna en så invecklad ekonomi som hela den stora svenska stats-skogshushållningen, väl har använt tiden och de krafter, som stått till hennes disposition. Jag vet väl att berättigade anmärkningar kunna göras mot det sätt, hvarpå statsskogarne på ett och annat ställe handhafvas, men sedt i stort synes dock styrelsen kunna hänvisa på sådana resultat af sitt arbete, att den är förtjent af det understöd ett bifall till nuvarande framställning skulle innebära.

Dels på denna grund och dels emedan föreliggande förslag går i en rent praktisk ekonomisk riktning, får jag anhålla om afslag på Stats-Utskottets förslag i de punkter, der det skiljer sig från Kongl. Maj:ts, och bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad Utskottet i förevarande punkt hemställt och sedan derpå att Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, skulle bifalla denna framställning oförändrad; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

5 punkten.

Herr Carlsson, Lars: Ehuru Stats-Utskottet har afstyrkt min motion, och det derföre kan synas mindre skäligt att söka bidraga till motionens framgång, vill jag dock, innan frågan slutbehandlas, framlägga de skäl, som föranledt mig att väcka nu förevarande förslag. Jag anser nemligen, för min del, att vården om och skötseln af våra skogar utgöra ett statsändamål af största betydelse. Utan skogar blefve vårt land obeboeligt. Dessutom äro ju skogsprodukterna våra säkraste och förnämsta exportartiklar. Visserligen har staten numera tagit väl reda på sina skogar, men de utgöra dock ett mindretal i förhållande till de enskildes, och för dessa har staten gjort ganska ringa. Det enskilda intresset beträffande skogens vård koncentrerar sig hufvudsakligen och med få undantag omkring syftet att erhålla en hastig och tillfällig inkomst, utan att man beaktar den hundraåriga återväxten. Med tanken härpå äfvensom på det förhållande att, med undantag af Norr- och Vesterbottens samt Gotlands län, de enskildes frihet att handhafva sina skogar ingalunda är lagbunden, utan fullkomligt fri, hafva inom vissa län rörelser uppstått för att söka på öfvertygelsens och de praktiska skälens väg rationellt föra skogsskötseln framåt. Landtbrukssällskapen och landstingen hafva visserligen anslagit medel för detta ändamål, men man har befarat, att utan statens mellankomst och bidrag dessa gryende länsintressen skola slappas. Min motion afser derför, att staten gemensamt med landstingen och hushållningssällskapen skulle verka för det stora målet genom att t. ex. till billigt pris anskaffa och åt allmänheten, isynnerhet de mindre jordegarna, tillhandahålla skogsfrö och plantor samt planterare, hvilka skulle undervisa dem, hvarigenom den goda saken skulle föras ett godt stycke framåt. Visserligen har Stats-

*Anslag till
skogsväsen-
det.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
anslag till
befrämjande
af skogsod-
ling m. m.*

*Ifrågasatt
anslag till
befrämjande
af skogsod-
ling m. m.
(Forts.)*

Utskottet afslagit min motion, men jag har erfarit, att den blifvit mera gynsam mottagen inom den afdelning af Utskottet, som först behandlade frågan, och jag finner nu af betänkandet, att Friherre F. von Essen till detta anført en reservation, i hvilken instämt ledamöter af så väl denna som Andra Kammaren.

Häraf vågar jag hoppas, att möjligen redan nu något kan göras för saken.

Ehuru reservationen utesluter det statsanslag, motionen äskar, så upptager reservationen i alla fall den praktiska delen af min motion, nemligen tillhandahållandet åt enskilda jordegare af frö och plantor samt undervisare till billigt pris, hvarigenom det är möjligt att, utan att man nu bestämmer sig för någon fix summa i statsanslag, frågan i alla fall skulle kunna få en lycklig lösning genom en skrivelse till Kongl. Maj:t på sätt i reservationen föreslås, hvarföre jag ock afstår från motionen samt förenar mig i reservationen.

I den händelse att frågan nu skulle falla, är jag förvissad, att den "faller framåt", och icke "bakåt", samt att den åter skall upptagas, fostras och vårdas, säkerligen af större och mäktigare krafter, än jag kunnat prestera, hvarigenom denna vårt lands lifsfråga slutligen blir löst på det klokaste och bästa sätt. Jag yrkar afslag på Utskottets betänkande och bifall till reservanternas förslag.

Friherre von Essen, Fredrik: Jag anhåller att till en början få för Kammaren uppläsa den reservation, jag tagit mig friheten anföra och i hvilken flera af Stats-Utskottets ledamöter från denna Kammare instämt:

"Utan tvifvel är denna framställning förtjent af uppmärksamhet, såsom afseende ett ändamål, hvilket för hela landet är af stor vikt; men med den ringa utredning, som nu föreligger, lærer dock icke böra komma i fråga, åtminstone för närvarande och i sakens nuvarande skick, att anvisa medel för dess främjande.

Dock synes det Utskottet, att vissa åtgärder i det af motionären afsedda syfte redan nu skulle kunna vidtagas, nemligen på det sätt, att enskilde erbjödes tillfälle att, i mån af tillgång, af staten erhålla skogsfrö till lägre pris än det allmänt gällande; hvarjemte utlemnandet till enskilde af plantor för skogsplantering, hvilket nu lærer ega rum vid en eller annan af statens plantskolor för skogsträd, synes böra utsträckas så långt, som sådant låter sig göra utan afsevärda kostnader för staten.

Huru denna sak skall till sina detaljer ordnas, såsom t. ex. i fråga om sättet för försäljningen af det frö, staten kan undvara, om och i hvad mån staten kan låta den enskilde, som sådant behöfver, erhålla någon handledning vid skogssådd och skogsplantering, om staten sjelfständigt eller endast i förening med landsting eller hushållningssällskap bör verka för ändamålet o. s. v., lærer endast genom Kongl. Maj:t och vederbörande myndigheter kunna utredas.

Utskottet hemställer derför,

att Herr L. M. Carlssons motion må på det sätt bifallas, att Riksdagen besluter att hos Kongl. Maj:t hemställa, att Kongl. Maj:t tack-

tes taga i öfvervägande, om och på hvad sätt staten skulle för billigt pris och i mån af tillgång åt enskilde kunna tillhandahålla skogsfrö och planter för skogsodling, samt låta anordna handledning vid skogs-sådd och skogsplantering utan afsevärda kostnader för statsverket.

Detta är hvad som i reservationen blifvit framfördt och till detta skall jag be att få lägga några ord till förmån för den åsigt, som der blifvit framhållen.

Skogsvården i vårt land är ju en sak, som alla omfatta med stort intresse, och dess befrämjande anses vara ett viktigt statsändamål, ehuru icke alla kunna förena sig om det sätt, hvarpå den bör främjas. Man har äfven sagt, att hushållningssällskapen böra sysselsätta sig med denna sak, utan att staten behöfde träda emellan, och det göra de också. Men, till en början vill jag framhålla, att hushållningssällskapen och landstingen icke kunna åstadkomma plantskolor utan mycket större kostnader och måste lemna dem i hand på personer, som icke alltid kunna väl vårda dem, och som icke i de särskilda orterna äro dertill skicklige. Det är nödvändigt att dessa plantskolor äro fördelade på många platser, så att allmänheten får en lätt tillgång på erhållande af plantorna. Detta i afseende å kostnaden. I afseende å förmånen är naturligen meningen med hela saken att göra frö och planter till skogsodling så mycket som möjligt spridda. Då nu staten kan tillhandahålla så väl skogsfrö som planter synnerligen billigt och på en mängd platser, är det ju klart, att dessa ändamål bäst vinnas, om staten öfvertager bestyret med denna sak. Dess skogstjenstemän, som äro förlagda vid de mindre skogsmarkerna, äro icke så strängt sysselsatta af sina tjänster, att de icke kunna öka de plantskolor, de redan hafva, och der tillhandahålla allmänheten sådana planter, hvilket för staten icke blefve kostsamare än att plantorna kunde säljas billigare än de planter, som uppdragas i de enskilda plantskolorna. Jag tänker mig, att sättet för plantornas utlemnande skulle blifva sådant, att i hvarje revir, der det finnes en så stor plantskola, att man derifrån kunde lemna planter, revirförvaltaren lätt kunde laga att der finnes tillgång på planter, hvilka han äfven i mån af tillgången kunde utlemnna till requirenter mot ersättning. Man har i Utskottet framdragit ett skäl, som skulle tala mot detta sätt, nemligen att egarne af stora skogsdomäner härigenom icke skulle sjelfve anlägga plantskolor, då de på annat sätt kunde fylla sitt behof. Jag tror dock icke att sådant är att befara, derför att en stor skogsegare icke kan göra sig beroende af något så ovisst som att på detta sätt anskaffa planter hvarje år. Han måste nemligen alltid vara tryggad genom egna plantskolor för att kunna erhålla det antal planter, han kan behöfva. Det är ännu en annan sak, som står omnämnd i reservationen och lätt synes kunna utföras, nemligen önskvärdheten af anställande af kunnige planterare att tillhandagå allmänheten med handledning vid skogsodling och skogsplantering. Om saken icke kommer att vinna någon större utsträckning, är ju dermed ingen fara skedd. då icke derpå blifvit nedlagd någon större utgift. Kommer den å andra sidan att blifva använd och af allmänheten omfattad med intresse, kommer naturligen någon utgift derför att träffa

*Ifrågasatt
anslag till
befrämjande
af skogsod-
ling m. m.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
anslag till
befrämjande
af skogsod-
ling m. m.
(Forts.)*

staten, dock ingalunda i förhållande till den stora nytta, hvilken genom skogens återväxt deraf kan vinnas. Att detta sätt är det billigaste för åstadkommande af skogsplantering och skogssådd, det kan icke förnekas och, då man är ense om vigten och betydelsen af det ändamål, man vill främja, synes det mig vara stort skäl att antaga detta förslag, hvarför jag anhåller om proposition på bifall till min reservation.

Grefve Sparre: Jag önskar redan i början af mitt anförande få uttala att det mål, som motionären afsett, måste för alla synas synnerligen tilltalande. Då jag dock kommer att motsätta mig både motionärens förslag och reservationen, sker detta följaktligen icke därför, att jag ej uppskattar detta mål, utan beror endast derpå att det sätt, man valt för vinnande af samma mål, synes mig icke vara för ändamålet lämpligt. Jag kan väl fatta den meningen att söka genom statsanslag, om jag så må säga, sporra intresset hos de olika hushållningssällskapen i landet till ytterligare åtgärder i detta hänseende; men fråga är, huru vida detta intresse nu är så lamt, att särskilda åtgärder behövas för att ytterligare sporra det. För min del tror jag det icke. Vid en granskning af de åtgärder, som i förevarande hänseende vidtagits, finner jag att af de flesta hushållningssällskap äro sådana åtgärder vidtagna och af landstingen hafva icke så ringa belopp för ändamålet anvisats. Exempelvis vill jag anföras, att landstingens bidrag uppgingo till 13,000 kronor för år 1884, och af senast församlade landsting hafva troligen lemnats ytterligare bidrag. Jag anser därför icke, att statens medverkan här kan vara behöflig, så mycket mer som landstingens inkomster numera blifvit till följd af Riksdagens beslut ökade.

För öfrigt synes mig denna fråga ligga helt och hållet inom hushållningssällskapens och landstingens verksamhetsområden, och jag anser, att staten har ett så tillräckligt stort fält för sin verksamhet i öfrigt, att den icke bör ingå på detta speciella område. Om ock skäl kunde framföras för bifall till motionen, då derigenom kanske icke så litet skulle kunna vinnas, i det att 50,000 kronor föreslagits under förutsättning att hushållningssällskap eller landsting bidroge med lika stor summa, så att tillhoppa 100,000 kronor skulle för ändamålet användas, så måste man dock, å andra sidan, säga att hvad af reservanternas föreslagits är af så ringa beskaffenhet att, huru välmenande än deras framställning må vara, den likväl icke bör föranleda något Riksdagens beslut. Reservanternas inskränka sig till en hemställan, att staten skulle för billigt pris och i mån af tillgång tillhandahålla allmänheten skogsfrö och planter för skogsodling samt låta anordna handledning vid skogssådd och skogsplantering utan afsevärda kostnader för statsverket. Hvad skogsfrö beträffar, så tror jag mig veta, att staten själf köper icke så ringa kvantiteter skogsfrö. Hvad plantorna angår, så vet jag icke hvad en skrivelse i detta hänseende skulle tjena till, då åtgärder redan blifvit vidtagna för spridning af skogsplanter. Antingen blir hela denna åtgärd synnerligen liten och bör i det fallet ej blifva föremål för riksdagens beslut eller ock, om

den verkar något, får den en så stor omfattning, att den blir till skada för den statens verksamhet, hvilken medverkan man vill påkalla. Jag tror dessutom, att man måste erkänna att åtgärderna i detta hänseende falla så fullkomligt inom hushållningssällskapens och landstingens sfer och icke inom statens, att jag föreställer mig, det Kammarén bör afslå så väl motionen som reservationen och bifalla Utskottets hemställan.

*Ifrågasatt
anslag till
befrämjande
af skogsod-
ling m. m.
(Forts.)*

Herr Bäckström: Jag är delvis förekommen af Grefve Sparre, ty, liksom han, är jag af den åsigt att detta är en sak, om hvilken hushållningssällskapen och landstingen böra taga hand. Ingen kan vara mera intresserad än jag för skogsvården i allmänhet och i synnerhet för skogsåterväxtens befordrande. Här har sagts, att saken skulle blifva sämre utförd genom hushållningssällskapen än genom staten, och att det skulle blifva billigare, om staten toge saken om hand, ty staten kunde sälja frö och plantor för lägre pris än andra. Jag vill emellertid nämna, att inom det hushållningssällskap och det landsting, af hvilka jag är ledamot, har man sedan många år skänkt både frö och plantor åt dem, som vilja anmäla sig till erhållande af sådana, och man har till och med på landstingets och hushållningssällskapets bekostnad skickat ikring forstmän för att plantera ut dessa frön och plantor. Det har likväl varit svårt understundom att få folk, som ville åtnjuta denna förmån, och just den klass, man skulle önska intresserad för saken, nemligen de mindre jordegarna, hafva visat sig mindre villiga i detta hänseende. För öfrigt tycker jag att det är mindre lämpligt att besvära regeringen med denna sak; men det är somliga, som drifva den satsen, att staten skall "lägga sin näsa i allt". Detta skötes bättre af landsting, hushållningssällskap och enskilde. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Casparsson: Jag skulle helst yrkat bifall till motionen med hela eller möjligen någon mindre del af det af motionären föreslagna beloppet. Jag anser att, sedan Riksdagen på framställning af Kongl. Maj:t indragit det stora anslag å — om jag minnes rätt — 250,000 kronor, som 1874 års riksdag anvisade till inköp för statens räkning af för skogsodling tjenlig mark, Riksdagen nu borde lemna ett mindre anslag till uppmuntran af den enskilda skogsvården, och att i detta fall en samverkan mellan staten å ena, samt hushållningssällskapen och landstingen å andra sidan mycket väl kunde ega rum, på sätt som sker i afseende å åtskilliga andra ändamål, t. ex. befrämjandet af lusslöjden. Men då det icke inom Utskottet fans någon utsigt för detta förslag, har jag måst inskränka mig till att instämma i den reservation, som blifvit afgifven, enligt det gamla ordspråket: "Små smulor äro också mat". Jag medgifver, att detta sätt att uppmuntra skogsodling icke är mycket storartadt, men det innebär ju att man, utan att lemna någon i detalj gående anvisning, velat helt och hållet öfverlemna saken till Kongl. Maj:ts bepröfvande. Reservationens antagande skulle angifva åtminstone, att Riksdagen anser, att denna sak är förtjent att uppmuntras och af staten omhänder-

*Ifrågasatt
anslag till
befrämjande
af skogsod-
ling m. m.
(Forts.)*

tagas, och ett uttalande i denna riktning skulle icke sakna sin betydelse. Det är ur denna synpunkt jag instämt i reservationen, ehuru jag hellre önskat framgång åt motionen. Reservationen innefattar dock ett uttalande i syfte att staten bör uppmuntra skogsodlingen och därför yrkar jag bifall till denna reservation.

Herr Stråle, Wilhelm: Den allmänna meningen har, måhända med rätta, motsatt sig allt ingripande från statens sida i den enskilda skogshushållningen, med undantag dock beträffande de norrländska länen och Gotland. Följden har emellertid blifvit den, att ganska stort missbruk med skogshandteringen i Sverige egt rum, och jag befarar att skogskapitalet fortfarande minskas. En ärad talare på Vestmanlandsbänken har nyss sagt, att det går mycket trögt att få skogens egare att vidtaga åtgärder för en bättre skogsodling. Detta är tyvärr sant, men en början till ett bättre förhållande har inträdd, och de bemödanden några hushållningssällskap och landsting gjort och för hvilka de förtjena tacksamhet hafva verkligen fört frågan uti en bättre ställning. I Stockholms län äro anslag beviljade för ändamålet både af landstinget och hushållningssällskapet, och åtgärder för skogsplantering hafva jemväl blifvit vidtagna. Men skogsplanteringen medför icke obetydlig kostnad, och för min del tror jag att, med den uppfattning staten har att icke hindra den enskilde från bruket af sin skog på sätt han finner godt, staten ock bör göra något för att lära den enskilde, huru han bör bruka och hushålla med sin skog. Jag inskränker mig till att yrka bifall till reservationen.

Herr Tamm, Hugo: Jag har äfven varit bland dem inom Utskottet, som biträdt Utskottets förslag, och jag har gjort det *dels* på den grund, som af Grefve Sparre blifvit framställd, nemligen att det icke är ett praktiskt sätt, som här föreslagits för ernående af det, som vi alla vilja, en bättre skogshushållning från den enskildes sida, i ty att det skulle föranleda en mängd trakasserier och ledsamheter, om staten skulle åtaga sig såsom en skyldighet att tillhandahålla sådana saker som skogsfrö och skogsplantor, *dels ock* af ett annat skäl, som synts mig mycket talande. Det förefaller mig nemligen, som om det hölle på att växa ut en viss fallenhet att allt mer i ekonomiska frågor mindre lita på egen företagsamhet och egen omtanke, och i allt, smätt och stort, blicka upp till staten efter hjälp. Detta är i min tanke en mycket farlig riktning, och då det föreliggande ärendet är en angelägenhet, som lika väl *kan* ordnas på enskild väg, synes det mig som om man här borde gå fram med varsamhet, så liten än sjelfva saken kan synas. På så väl det af Grefve Sparre från praktisk synpunkt anförda som det af mig nu angifna skäl yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Friherre von Essen, Fredrik: Den förstnämnde talaren, som motsatte sig den af mig afgifna reservationen, anmärkte bland annat, att staten för närvarande köper frö och att det därför skulle vara ett hinder för staten att börja utveckla sin fröklängning, så att staten

kunde sälja frö till allmänheten. Jag finner deremot att i den mån saken komme att utvecklas, kunna också frö säljas billigare, när det sker i större skala. Hufvudsaken är emellertid plantorna. Här och hvar på några få ställen lemnas redan nu plantor. Om plantskolor anlades på våra kronoskogar, kunde allmänheten lätt få sitt behof af plantor tillfredsstäldt. Jag ser deraf icke någon olägenhet, då kostnaden därför skulle blifva ganska liten. Man har sagt att denna sak antingen blir helt liten eller också blir den alldeles för stor. Blir den liten, så blir också kostnaden ringa och skadan blir ingen annan än att de, som väckt förslaget, icke få så stor ära deraf, men blir den stor, blir det till landets nytta. Om man med små medel kan åstadkomma stora verkningar, hvarför då icke göra det? Nu säger man, att man icke i vanliga fall bör vänja allmänheten att vända sig till staten för att erhålla dess hjälp. Men här blir icke något prejudikat i den riktningen, ty här är förhållandet det, att staten förser sig med skogsplantor i de skilda orterna för att kunna betrygga skogstillgången för all framtid. Boställsskogarne och kronoparkerna, som finnas öfver hela landet, gifva oss visshet om att vi alltid skola hafva tillgång på skog af stort värde. Kan nu detta leda till en mer utvecklad skogshushållning, är ju det en god sak. Hushållningssällskapen hafva försökt att göra hvad de kunnat, de hafva skänkt bort plantor och frö, men det går icke, då allmänheten icke vill göra något, säger man. Skall då staten lägga armarna i kors och icke heller göra någonting för saken? Staten skall framkalla intresset. En skogsegare reser i allmänhet icke till en plats, som ligger många mil från hans hem, för att skaffa plantor. Här är nu fråga om att han skall få plantorna i sin närhet, och detta sker genom att de finnas att tillgå vid kronoparkerna. Jag skall nu icke längre upptaga Kammarens tid. Jag fortsätter att yrka bifall till min reservation.

*Ifrågasatt
anslag till
befrämjande
af skogsod-
ling m. m.
(Forts.)*

Herr Stjernspetz: Det är verkligen icke utan en känsla af förvåning, man här hör eljest praktiske män förorda ett sådant förslag som det af Friherre von Essen framställda. Förhållandet är nemligen det, att kostnaden att plantera i smått är så orimligt liten, då den verkställes af egen drift och omtanke, och att den deremot i högsta grad skulle ökas, om plantorna skulle hemtas från längre bort belägna kronoparker eller ske med biträde af statens tjenstemän. Blott de närmast boende skulle kunna begagna sig af kronans planteringar för att erhålla plantor och skulle man gifva det en större utsträckning komme man in på oöfverskådliga utgifter. Men saken är ännu mer opraktisk än så. Hvilka skola odla dessa plantor och hvilka skola samla det dertill behöfliga skogsfröet? Icke annat jag af förslaget kan se, måste det blifva statens embets- och tjenstemän, som få klättra i tallarne för att samla kottar åt jordegarna och då hafva desse senare så orimligt lätt att göra det sjelfve, utan några kostnader alls, genom sina i skolåldern varande barn! Är det lämpligt att för sådana ändamål öka statens redan talrika embetsmannapersonal? Vill man ej å skogsmarken på vanligt enkelt sätt utså det

*Ifrågasatt
anslag till
befrämjande
af skogsod-
ling m. m.
(Forts.)*

insamlade och torkade fröet, kan man upphacka ett litet land å densamma, knappast så stort som en åttendedel af denna sals yta, och å detsamma helt enkelt utströ fröet, så har man efter några år plantor, tillräckliga att utsätta på 10 å 15 tunnland. Så orimligt lätt och enkel är denna odling, att den icke fordrar någon annan lärdom än den, som kan inhämtas med några få ord på några minuter. Men det är sant, en svårighet finnes verkligen vid utplanteringen af plantor. De fina rötterna äro nemligen ytterst ömtåliga för torkning ifrån det plantan upptages och till dess hon utsättes på skogsmarken. Men denna ömtålighet talar icke för förslaget att kanske från långa håll hemta desamma. Jag hoppas, vet och tror att vi här i landet lyckligtvis hafva en mängd så väl för skogsskötsel som jordbruk och andra inhämtas nitälskande män, genom hvilka denna kunskap kan bibringas allmänheten och intresset därför väckas. Derjemte finnas små böcker för 25 öre stycket i bokhandeln, af hvilka man har mer än behöflig ledning. Att söka få dem spridda kunde möjligen vara en angelägenhet, ty utan ett förefintligt intresse hos allmänheten sjelf lära statens tjenstemän sannerligen icke komma långt i sina bemödanden.

Jag hörde vidare två talare här i närheten af mig fråga, om icke staten skall göra något för skogshandteringens uppmuntrande. Jag vill då fråga dem tillbaka: gör icke staten detta? Hafva icke hushållningssällskapen och landstingen ganska stora statsmedel till sitt förfogande för dylika saker? Har icke staten redan anställt ingenjörer i tillräckligt antal, som kostnadsfritt få tillkallas och rådfrågas af skogsegarne? Derjemte känner jag, att man med största beredvillighet får köpa plantor från statens skogsodlingar, hvarföre skrifvelsen är onödig och opåkallad, så vida ej meningen är, att det skulle utsträckas till hvarje socken och hvarje hemman. För en sådan utsträckning och kostnaden därför saknas hvarje utredning.

För öfrigt vill jag fästa uppmärksamheten på en annan omständighet i afseende å skogsodlingen. I ungefär $\frac{5}{6}$ af Sveriges enskilde skogsmarker — jag räknar dertill hela Norrland, bergslagen och åtskilliga andra skogstrakter — finnes det allmän betesrätt. Tidigt på våren utsläppa jordbrukare och torpare ett oräkneligt antal ungkreatur och äldre boskap och dessa kreatur hafva då ingenting annat att lefva af än de unga plantorna. På det sättet gå ofta hela planteringar förlorade och så länge allmän betesrätt på ohägnad skogsmark är så frigifven, som den nu är, båtar det föga och är alldeles olämpligt, att staten ingriper i afseende på skogsplanteringen. På grund af hvad jag nu anfört och med stöd af hvad Herr Tamm nyss före mig andragit, anhåller jag om bifall till Utskottets hemställan.

Grefve Sparre: Jag begär så sällan ordet här i Kammaren, att jag hoppas att Kammaren förlåter mig, att jag gjort det två gånger i dag. Friherre Essen yttrade några ord, som jag vill besvara. Han fäste sig vid, att jag nyss nämnde, att staten inköper skogsfrö och

frågade om jag ej ansåg lämpligt verka för en förändring i detta hänseende. Jo visst.

Men då vi veta, att staten själf köper frön, tycker jag att det är olämpligt, att staten skulle köpa för ett högre och sälja för ett lägre pris. I afseende å skogsplantorna meddelade den värde talaren, att redan nu utlemnas sådana till närboende, så långt tillgång förefinnes.

Om ej detta skulle vara fallet vid alla statens kronoparker, synes mig af hvad han anfört framgå, att annan åtgärd ej erfordras än en framställning från vederbörande hushållningssällskap eller landsting. Äfven i detta hänseende kan jag ej finna den föreslagna skrifvelsen behöflig.

Hvad slutligen det billiga planteringsbiträdet beträffar, så innefattar detta antingen en åtgärd af så ringa betydighet, att Riksdagen ej lämpligen bör blanda sig i saken eller ock kan den komma att menligt inverka på den statens verksamhet, hvilkens biträde man önskar påkalla. Jag yrkar därför fortfarande bifall till Stats-Utskottets förslag.

Herr Evers: Jag har icke velat förlänga diskussionen i denna fråga och därför icke begärt ordet förr än nu, och ber endast att få lemna några upplysningar rörande åtskilligt, som under öfverläggningen icke blifvit framhållet. Hänvisande till Domänstyrelsens underdåniga utlåtande angående lagstiftning för den enskildes skogshushållning af den 26 Maj 1885, som varit tillgängligt för Riksdagens ledamöter och hvari styrelsen bland annat hemställt om lagstiftningsåtgärder för hämmande af olyckor, vållade genom skogseld, ljungbränning och svedjning, ber jag äfven att få omnämna, att i styrelsens underdåniga utlåtande angående reglering af skogsstatens lönevillkor m. m., styrelsen påpekat nödvändigheten af statens kraftigare ingripande för ordnande af skogsskötseln å kronans utarrenderade egendomar. På så väl dessas utmarker likasom på åtskilliga kronoparker och i synnerhet på de kalmarker, som blifvit inköpta för att skogsodlas, finnas en mängd torpare och andra arbetare, hvilka styrelsen tänkt sig skulle kunna utbildas till en stam af vane arbetare att användas för skogsodlingar, icke blott vid utförande af de arbeten, som behöfva verkställas för statens räkning på dess marker, utan jemväl till tjänst för enskilde i och för de skogsodlingsarbeten, de önska få utförda.

Vidare ber jag att få erinra, att staten lemnar anslag till särskilde skogsingenjörer, hvilka lemna råd och upplysningar för skogsskötseln, och hvilka anlitas ganska mycket, egentligen dock mest af de större skogsegarne.

Tillfälle finnes redan för allmänheten att förskaffa sig plantor från åtskilliga af kronoparkernas plantskolor, och är omsättningen af sådana temligen betydlig, och jag föreställer mig, om enskilda anmäla sig vilja köpa plantor från de under skogsstatens vård ställda skogarne, detta icke skall möta några svårigheter, förutsatt att anmälan derom ingår i så god tid, att åtgärder för dess uppdragande hinna

*Ifrågasatt
anslag till
befrämjande
af skogsod-
ling m. m.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
anslag till
befrämjande
af skogsod-
ling m. m.
(Forts.)*

verkställas och sjukdom å plantorna ej förstör dem, hvilket dessvärre på senare åren på åtskilliga ställen varit fallet med furuplantorna.

Vare sig nu Riksdagen beslutar en skrifvelse till Kongl. Maj:t i det syfte, som här föreslagits, eller ej, ett beslut som jag ej för min del vill motsätta mig, ber jag få försäkra Kammaren, att skogsstaten skall med största beredvillighet tillhandagå med den hjälp och de råd, som af den kunna lemnas. Jag har intet yrkande att göra utan har blott velat lemna dessa upplysningar.

Herr Casparsson: En talare här bakom mig har förvånat sig deröfver, att praktiske män kunde framkomma med ett så opraktiskt förslag. På samma gång jag tackar honom för hans något tveytidiga kompliment, får jag säga, att reservanterne icke tänkt sig sakens verkställande så, att "statens embets- och tjenstemän skulle behöfva klättra i träden". Saken kan verkställas på mycket enklare sätt och är icke så opraktisk, som den ärade talaren föreställer sig. Jag upprepar ännu en gång, att hushållningssällskapet i det län, jag tillhör, under flera år begagnat sig af den åtgärd, reservanterne här föreslagit, dock med den skillnad, att hushållningssällskapet tillhandahållit endast plantor, men icke frön. — Beträffande den bittra erfarenhet, den ärade talaren gjort, att de verkställda planteringarna blifva af kreaturen uppätta, vill jag blott nämna, att det finnes andra, som i detta afseende hafva en motsatt och mindre bitter erfarenhet.

Herr Stråle, Wilhelm: Jag glömde nyss att fästa uppmärksamheten derpå, att endast i några län landstingen och hushållningssällskapen göra uppoffringar för skogsplantering. Det synes mig således, som om något borde från Riksdagens sida göras för att understödja de län, hvilka verkligen göra något för ändamålet, och jag tror att detta skulle medföra en ganska kraftig inverkan på de andra länen. Anledningen dertill, att jag anhållit om bifall till reservationen, har hufvudsakligen varit att hålla frågan vid lif och på henne fästa Kongl. Maj:ts nädiga uppmärksamhet. Jag tror att skogsfrågan är af mycket stor betydelse för vårt land.

Grefve Hamilton: Blott några ord vill jag yttra i denna fråga. Jag har biträdt den mening, Utskottet omfattat, och är skyldig att anföra det skäl, som dervid ledt mig. Då man aflåter en skrifvelse till Kongl. Maj:t, bör densamma vara af behovet påkallad. Då emellertid, såsom nyss blifvit upplyst och efter hvad jag sjelf känner, är förhållandet på de flesta ställen i landet, plantor från de allmänna skogarne i mån af behof tillhandahållas och den undervisning, man vill erhålla från statens tjenstemän, välvilligt lemnas; då vidare på många ställen hushållningssällskapen vidtagit åtgärder för att bereda tjenstemännens biträde mot en ringa afgift; då slutligen hushållningssällskapen, hvilka enligt min mening bäst handhafva denna sak, ega tillräckliga medel till sin disposition, instämmer jag med dem, som yrkat bifall till Utskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr vice Talmannen, som för en stund öfvertagit ledningen af Kammarens förhandlingar, att i afseende på förevarande punkt yrkats, dels att hvad Utskottet deri hemställt skulle bifallas, dels ock, af Herr *Carlsson*, att Kammaren skulle afslå Utskottets hemställan och godkänna det förslag, som innefattades i den af Friherre von Essen mot denna punkt afgifna reservation.

Härefter gjorde Herr vice Talmannen propositioner enligt dessa båda yrkanden och förklarade sig finna propositionen på bifall till Utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Flere ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 5 punkten i Stats-Utskottets utlåtande N:o 11, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren punkten och godkänner det förslag, som innefattas i den af Friherre von Essen mot denna punkt afgifna reservation.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 53;

Nej — 23.

6—11 punkterna.

Biföllos.

12 punkten.

Herr Casparsson: Min reservation gäller endast punkten b.

När Stats-Utskottet säger, att ett uttalande från Riksdagens sida i denna fråga *torde vara mindre lämpligt*, kan man taga för afgjort, att detta uttalande icke heller är lämpligt. Utskottet låter emellertid sina betänkligheter falla för önskvärheten att torntaket måtte försees med kopparplåt i stället för galvaniserad jernplåt. Alltså *kopparslagare* eller *plåtslagare*; det är frågan! För denna viktiga fråga skulle nu skrivas till Kongl. Maj:t, och Utskottet föreslår att på förhand meddela Kongl. Maj:t absolution, derest det förra alternativet skulle föredragas framför det senare, dock under förutsättning att Kongl. Maj:t af förhanden varande medel kan anskaffa beloppet och att detta

*Anslag till
istandsät-
tande af ta-
ket å Kalmar
slott m. m.*

Anslag till
istandsätt-
tande af ta-
ket å Kalmar
slott m. m.
(Forts.)

ej får öfverstiga 5,000 kronor. Jag har varit med om många skrivelser till Kongl. Maj:t, men jag kan aldrig erinra mig, att Riksdagen förut föreskrifvit, huru mycket Kongl. Maj:t må använda af de till Hans förfogande ställda medel eller besparingar. Jag tror, att inträdandet på denna bana bör ingifva betänkligheter åtminstone hos Första Kammaren. Motionären grundar hela sin motivering på den förutsättningen, att Riksdagen verkligen skulle *beslutat*, att takhufvarne skulle täckas med jernplåt. Jag skall därför anhålla att få uppläsa hvad Riksdagen i detta afseende verkligen beslutat. Det återfinnes i Riksdagens skrifvelse N:o 50 för år 1884. Der heter det: att Riksdagen ej funnit anledning till annan ändring i Kongl. Maj:ts förslag "än att, då, enligt hvad till statsrådsprotokollet antydts, kostnaden skulle kunna minskas med mer än 40,000 kronor, derest tornhufvarna täcktes med galvaniserad jernplåt i stället för med koppar, utan att genom användande af det billigare materialet någon afsevärd olägenhet skulle komma att uppstå, Riksdagen ansett den nedsättning i kostnadsförslaget, som sälunda möjliggjorts, böra vidtagas."

Detta är motiven, som Riksdagen anför för nedsättningen. Så kommer själfva klämman; den lyder: "Riksdagen har därför på det sätt bifallit Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen för istandsättandet af taket å Kalmar slott och verkställande i sammanhang dermed af vissa förändringar å tornen beviljat ett extra anslag af 80,000 kronor samt deraf på extra stat för år 1885 anvisar en femtedel eller 16,000 kronor."

Jag kan icke läsa denna Riksdagens skrifvelse på annat sätt, än att Riksdagen derigenom beslutat anvisa 80,000 kronor för ändamålet. Att Riksdagen dermed skulle anses hafva beslutat om en sådan detalj som den rörande *ämnet*, hvarmed taktäckningen skulle ske, kan jag aldrig föreställa mig hafva varit Riksdagens mening. Icke heller tror jag det vara lämpligt, att Riksdagen lägger sig i dylika frågor. Jag kan därför ur denna synpunkt icke yrka annat än afslag å den skrifvelse, som afses i punkten b, på samma gång jag gerna medgifver, att jag verkligen i allo anser, att denna förändring — användande af koppar i stället för jern — är mycket lämplig. Detta är dock en sak, som jag är öfvertygad om att Kongl. Maj:t skall taga under öfvervägande, utan att Riksdagen dertill på förhand behöfver använda sitt initiativ. Man kan säga att, om skrifvelsen i denna Kammare afslås, frågan förfaller. Jag är dock fullt öfvertygad om, att derest skrifvelsen går igenom i Andra Kammaren, Kongl. Maj:ts regering skall ega det moraliska modet att låta täcka tornhufvarne med koppar i stället för jern, oaktadt Riksdagen icke derom aflåtit någon underdånig skrifvelse.

Jag yrkar afslag å punkten b.

Friherre von Essen, Fredrik: Vore jag säker om, att verkligen dessa omtalade tornhufvar blefve täckta med koppar, om denna skrifvelse afslås, såsom den förra talaren ansåg, skulle jag mycket gerna rösta för afslag. Jag kan icke neka, att det formella sättet för detta ärendes behandling icke är särdeles tilltalande. För min del har

jag delat den åsigt, som flertalet uti Stats-Utskottet hyst, att det var en nödfallsutväg att tillgripa för att vinna det önskvärda målet. Det plägar vara så, att när en ritning blifvit fastställd af Riksdagen och ett anslag lemnadt, brukar Kongl. Maj:t anse sig vara bunden vid denna ritning och icke kunna frånga den i väsentlig mån utan Riksdagens hörande, särskildt om kostnaden, som här blir fallet, derigenom skulle ökas. Man har haft den uppfattningen i Stats-Utskottet, att alltid så bör ske och därför tror jag också, att enda utvägen att få kopparplåtar på dessa tornhufvar, hvilket för deras framtida bestånd, utseende o. s. v. är särdeles fördelaktigt, skulle vara att biträda skrifvelseförslaget.

*Anslag till
iståndsättande af ta-
ket å Kalmar
slott m. m.
(Forts.)*

Då kostnadsförslaget först framlades, var koppar dyr i pris. Genom prisfall derå skulle man nu blifva i tillfälle att använda koppar i stället för jern med en ökning i kostnad af allenast 5,000 kronor. Det beror nu på, om Kammaren vill vara säker på, att detta gamla, vördnadsvärda minne från forntiden skall få en varaktig takbeklädnad, eller lemna detta åt det ovissa. I det senare fallet bör man bifalla hvad förre talaren på grund af formella betänkligheter yrkat; i det förre fallet får man låta dessa betänkligheter falla och söka vinna ändamålet genom aflåtande af denna skrifvelse.

Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att då i afseende på de särskilda momenten af förevarande punkt olika yrkanden blifvit framställda, propositioner komme att göras beträffande hvarje moment för sig.

Herr Grefven och Talmannen anförde vidare, att i afseende på mom. a) endast yrkats bifall till Utskottets hemställan, och förklarade, efter att hafva gifvit proposition på detta yrkande, sig finna denna proposition med ja besvarad.

Vidkommande mom. b) hade under öfverläggningen yrkats dels bifall till Utskottets hemställan, dels afslag derå.

Herr Grefven och Talmannen gjorde sedermera propositioner enligt dessa båda yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till Utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr Casparsson begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller mom. b) i 12 punkten af Stats-Utskottets utlåtande N:o 11, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås nämnda moment.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 31;
Nej — 28,

13 och 14 punkterna.

Biföllos.

Föredrogos ånyo och godkändes Lag-Utskottets den 20 och 23 i denna månad bordlagda utlåtanden:

N:o 44, i anledning af väckt motion om rättighet för kyrkostämman att granska debiterings- och uppbördslängderna för uppbörd af presterskapets löneinkomster; och

N:o 45, i anledning af Kamrarnes återremiss af det i Utskottets utlåtande N:o 16 afgifna förslag till lag angående ändrad lydelse af 4 § i förordningen om nya vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 7 Maj 1880.

Justerades sex protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammaren åtskildes kl. 1,39 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.